

A ט"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of בבא מציעא דף נ"ז
Some of the topics we will learn about include.

פחות מכדי אונאה
אינו חוזר

If an item was undersold or oversold by an amount less than a שתות, one sixth of the market price, the sale is valid, and the מאנה does not return the amount to the

בכדי אונאה
קנה ומחזיר אונאה
If the amount was exactly a שתות, the sale is valid, and the מאנה must return the amount to the

יותר מכדי אונאה
בטל מקח
If the amount was more than a שתות, the sale is void

רבי's distinction regarding
העבדים והשטרות והקדשות והקדשות
There is no אונאה, but there is מקח, in that if the אונאה amount was more than a שתות, the sale is void.

A

פחות מכדי אונאה
אינו חוזר

בכדי אונאה
קנה ומחזיר אונאה

יותר מכדי אונאה
בטל מקח

העבדים והשטרות
הקרקעות והקדשות

B The Machlokes in whether regarding הקדש there is ביטול or not.

The Machlokes regarding the Halachah of the Mishnah in לקיש תמורה;
אם היה קודש בעל מום
יצא לחולין
וצריך לעשות לו דמים

If a person transferred Kedushah from a הקדש animal with a blemish, onto a non-הקדש animal, and the הקדש animal was worth more than the non-הקדש animal the transaction is effective in that the הקדש animal becomes חולין.
However, the owner must pay the difference to הקדש.

holds רבי יוחנן
יצא לחולין דבר תורה
וצריך לעשות לו דמים מדבריהם
the transaction is effective, regardless of whether he pays or not, and the רבנן initiated that he must pay the difference to הקדש.

holds ריש לקיש
אף צריך לעשות לו דמים מן התורה
the transaction is not effective unless he pays the difference to הקדש.

B

Machlokes whether regarding הקדש
there is ביטול מקח or not.

אם היה קודש בעל מום
יצא לחולין
וצריך לעשות לו דמים

C The three approaches to this Machlokes;

The sources for the Mishnah's Halachos regarding העבדים והשטרות הקרקעות והקדשות אין להן תשלומי כפל ולא תשלומי ארבעה וחמשה

שומר חנם אינו נשבע ונושא שכר אינו משלם

And these are derived from a כלל ופרט וכלל

A series of general and specific terms, which ultimately includes anything similar to the specified items, because it is interpreted in the following manner:

כלל, the first general term would include everything; therefore,

פרט, the specific terms explain the כלל as including only the פרט, excluding everything else; and therefore,

כלל, the final general term serves to include items that are reasonably similar to the פרט.

C

The sources for
העבדים והשטרות הקרקעות והקדשות

אין להן תשלומי כפל ולא תשלומי ארבעה וחמשה

שומר חנם אינו נשבע ונושא שכר אינו משלם

כלל ופרט וכלל

1 So let's review ...

The Mishnah in the previous Daf mentioned the Halachah of העבדים והשטרות הקרקעות והקדשות אין להם אונאה. The Halachos of אונאה do not apply to the sale of these four items.

Generally, regarding מטלטלין, moveable objects, שתות קנה ומחזיר אונאה. If they were underpriced or overpriced by a שתות, one sixth of the market price, the sale is valid and the difference must be returned to the shortchanged party. Therefore, the Mishnah teaches that this Halachah does not apply to these four items, and the difference does not have to be returned.

אמי makes the following distinction אונאה אין להם ביטול מקח יש להם ביטול מקח יש להם אונאה at a שתות does not apply to these items, but ביטול מקח at more than a שתות does apply, in that the sale is void, because as Rashi explains אל תונו הוא דאימעוט והא לאו בכלל אונאה הוא אלא מקח טעות הוא. The Pasuk excludes these items only from אונאה at a שתות, where the sale is not considered erroneous, but it does not exclude these items from ביטול מקח at more than a שתות, where the sale is considered erroneous and made under false pretenses.

1

העבדים והשטרות הקרקעות והקדשות אין להם אונאה

Generally, regarding מטלטלין שתות

קנה ומחזיר אונאה. If they were underpriced or overpriced by one sixth of the market price the sale is valid and the difference must be returned.

This Halachah does not apply to these four items, and the difference does not have to be returned.

אמי makes the following distinction...

ביטול מקח יש להם. ביטול מקח at more than a שתות does apply, in that the sale is void,

והא לאו בכלל אונאה הוא אלא מקח טעות הוא.

But it does not exclude these items from ביטול מקח at more than a שתות, where the sale is considered erroneous and made under false pretenses.

אונאה אין להם. אונאה at a שתות does not apply to these items

אל תונו הוא דאימעוט

The Pasuk excludes these items only from אונאה at a שתות, where the sale is not considered erroneous,

2 The Gemara proceeds with a Machlokes whether regarding the הקדש there is ביטול מקח or not:

רבי יונה אמר
משמיה דרבי יוחנן
הקדשות
וכ"ש אקרקעות
אונאה אין להם
ביטול מקח יש להן

הקדש רבי יונה says in the name of רבי יוחנן that regarding the הקדש there is ביטול מקח, even though ליכא טעות כלפי שמיא, an error does not apply to Hashem, and certainly regarding קרקע there is ביטול מקח, because, as Rashi explains דאיכא למימר דטעה ואדעתא דהכי לא אקניה

A הדיוט might have erred, and would not consent to an erroneous sale.

And as Rashi later explains
כיון דלגבי מקח לאו מידי הוא
גבי חילול נמי לאו מידי עבד

Since the transaction is not effective regarding the sale of a הדיוט because it's considered a טעות, the transaction is not effective regarding the redemption of הקדש either.

2

רבי יונה אמר משמיה דרבי יוחנן
הקדשות - וכ"ש אקרקעות
אונאה אין להם
ביטול מקח יש להן

Regarding the הקדש there is ביטול מקח, even though - ליכא טעות כלפי שמיא, an error does not apply to Hashem, and certainly regarding קרקע there is ביטול מקח

As Rashi explains
דאיכא למימר דטעה
ואדעתא דהכי לא אקניה

A הדיוט might have erred, and would not consent to an erroneous sale.

And as Rashi later explains
כיון דלגבי מקח לאו מידי הוא
גבי חילול נמי לאו מידי עבד

Since the transaction is not effective regarding the sale of a הדיוט because it's considered a טעות, the transaction is not effective regarding the redemption of הקדש either.

3

While

רבי ירמיה אמר
משמיה דרבי יוחנן
אקרקעות
אונאה אין להם
ביטול מקח יש להן
רבי יוחנן says in the name of רבי ירמיה
there is מקח there is because
דאיכא למימר דטעה
ואדעתא דהכי לא אקניהה

אבל אהקדשות
ביטול מקח אין להן
Regarding הקדש there is no מקח there is because
דליכא טעות כלפי שמיא

As שמואל says
הקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה
מחולל
If someone redeemed a הקדש item worth a מנה, which is
equivalent to one hundred דינר, with a פרוטה, the transac-
tion is effective, because
דליכא טעות כלפי שמיא
=====

3

רבי ירמיה אמר משמיה דרבי יוחנן

**אקרקעות
אונאה אין להם
ביטול מקח יש להן**

Only regarding מקח there is because
דאיכא למימר דטעה
ואדעתא דהכי לא אקניהה

**אבל אהקדשות
ביטול מקח אין להן**

Regarding הקדש there is no מקח there is because
דליכא טעות כלפי שמיא

As שמואל says

**הקדש שוה מנה
שחיללו על שוה פרוטה
מחולל**

If someone redeemed a הקדש item worth a מנה,
which is equivalent to one hundred דינר, with a פרוטה,
the transaction is effective, because
דליכא טעות כלפי שמיא

4

The Gemara proceeds and applies this Machlokes to a
מסכתא regarding a Mishnah in תמורה

אם היה קודש בעל מום
יצא לחולין וצריך לעשות לו דמים
If a person transferred the Kedushah from a הקדש animal
with a blemish onto a non-הקדש animal and the הקדש
animal was worth more than the non-הקדש animal, the
transaction is effective in that the הקדש animal becomes
חולין, but the owner must pay הקדש the difference.

רבי יוחנן says
יצא לחולין דבר תורה
וצריך לעשות לו דמים מדבריהם
The transaction is effective מדאורייתא, regardless of
whether he pays the difference, and it is only מדרבנן that he
must pay הקדש the difference.

רבי יוחנן disagrees and says
אף צריך לעשות לו דמים מן התורה
The transaction is not effective מדאורייתא unless he pays
הקדש the difference.

4

**אם היה קודש בעל מום
יצא לחולין וצריך לעשות לו דמים**

If a person transferred the Kedushah
from a הקדש animal with a blemish
onto a non-הקדש animal and the הקדש animal was
worth more than the non-הקדש animal,
the transaction is effective
in that the הקדש animal becomes חולין,
but the owner must pay הקדש the difference.

רש"א

**אף צריך לעשות
לו דמים מן התורה**
The transaction is not
effective מדאורייתא unless he
pays הקדש the difference.

רבי יוחנן

**יצא לחולין דבר תורה
וצריך לעשות לו
דמים מדבריהם**
The transaction is effective
מדאורייתא, regardless of whether
he pays the difference,
and it is only מדרבנן that he must
pay הקדש the difference.

5 The Gemara offers three explanations of this Machlokes:

1.

This Mishnah refers to a case of

ביטול מקח

The value of the הקדש animal exceeded the other animal by more than one sixth, and רבי יוחנן וריש לקיש disagree in whether regarding הקדש there is מקח or not.

Now, here it depends on the above

מחלוקת רבי יונה ורבי ירמיה

According to רבי ירמיה;

רבי יוחנן holds

צריך לעשות לו דמים מדבריהם

Because he holds regarding הקדש there is no מקח, as

שמואל who says

הקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה

מחולל

While ריש לקיש holds

צריך לעשות לו דמים מן התורה

Because he holds regarding הקדש there is מקח, and

he disagrees with Shmuel and holds

הקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה

אינו מחולל

While according to רבי יונה we must say that the

Machlokes is in reverse:

רבי יוחנן holds

צריך לעשות לו דמים מן התורה

Because he disagrees with שמואל and holds regarding

הקדש there is מקח,

While ריש לקיש holds

צריך לעשות לו דמים מדבריהם

Because he agrees with שמואל and holds regarding הקדש

there is no מקח

5

1

This Mishnah refers to a case of

ביטול מקח

The value of the הקדש animal exceeded the other animal by more than one sixth, and רבי יוחנן וריש לקיש disagree in whether regarding הקדש there is מקח or not.

This depends on the above

מחלוקת רבי יונה ורבי ירמיה

רבי ירמיה

רש לקיש holds

צריך לעשות לו דמים

מן התורה

Because he holds regarding הקדש there is מקח, and he disagrees with שמואל and holds

הקדש שוה מנה

שחיללו על שוה פרוטה

אינו מחולל

רבי יוחנן holds

צריך לעשות לו דמים

מדבריהם

Because he holds regarding הקדש there is no מקח, as שמואל who says

הקדש שוה מנה

שחיללו על שוה פרוטה

מחולל

רבי יונה

רש לקיש holds

צריך לעשות לו דמים

מדבריהם

Because he agrees with שמואל and holds regarding הקדש there is no מקח

רבי יוחנן holds

צריך לעשות לו דמים

מן התורה

Because he disagrees with שמואל and holds regarding הקדש there is מקח,

6 2.
OR
Perhaps all agree with שמואל that regarding הקדש there is no ביטול מקח and
הקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה מחולל

And the Machlokes is as follows
According to רבי יוחנן
צריך לעשות לו דמים מן התורה שחיללו אין לכתחלה לא

The פדיון is effective only בדיעבד, because for הקדש there is no ביטול מקח, but one may not redeem הקדש for less than its value לכתחילה, because as Rashi explains ערכך שוויו משמע The word ערכך implies the item's actual value.

While according to ריש לקיש צריך לעשות לו דמים מדבריהם אפילו לכתחלה Even בדיעבד, because ערכך כל דהו משמע The word ערכך implies a minimum amount.

3.
OR perhaps this is a case of בכדי אונאה
The value of the הקדש animal exceeded the other animal by only one sixth, and the Machlokes is as follows;

According to רבי יוחנן צריך לעשות לו דמים מן התורה מאי אין להם אונאה אינן בתורת אונאה דאפילו פחות מכדי אונאה חוזר The Mishnah excludes אונאה from the Halachah of אונאה stringently, in that even if the אונאה amount was less than a שתות, the money must be returned to הקדש, and certainly בכדי אונאה חוזר

While regarding הדיוט בכדי אונאה חוזר פחות מכדי אונאה אינו חוזר If the אונאה amount was less than a שתות, the מאנה does not return the money to the מתאנה.

While according to ריש לקיש צריך לעשות לו דמים מדבריהם אין להם אונאה דאפילו בכדי אונאה אינו חוזר The Mishnah excludes הקדש from the Halachah of אונאה leniently, in that even if the אונאה amount was a שתות, the money is not returned to הקדש, and certainly פחות מכדי אונאה אינו חוזר

While regarding הדיוט בכדי אונאה חוזר פחות מכדי אונאה אינו חוזר
=====

6 2
Or - all agree with שמואל that Regarding הקדש there is no ביטול מקח - and הקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה מחולל

According to רש"ל צריך לעשות לו דמים מדבריהם אפילו לכתחלה Even בדיעבד, because ערכך כל דהו משמע The word ערכך implies a minimum amount.

According to רבי יוחנן צריך לעשות לו דמים מן התורה שחיללו אין - לכתחלה לא The פדיון is effective only בדיעבד, because for הקדש there is no ביטול מקח, but one may not redeem הקדש for less than its value לכתחילה. As Rashi explains ערכך שוויו משמע The word ערכך implies the item's actual value.

3
Or - this is a case of בכדי אונאה
The value of the הקדש animal exceeded the other animal by only one sixth, and the Machlokes is as follows;

According to רש"ל צריך לעשות לו דמים מדבריהם אין להם אונאה דאפילו בכדי אונאה אינו חוזר Even if the אונאה amount was a שתות, the money is not returned to הקדש, and certainly פחות מכדי אונאה אינו חוזר While regarding הדיוט בכדי אונאה חוזר פחות מכדי אונאה אינו חוזר

According to רבי יוחנן צריך לעשות לו דמים מן התורה מאי אין להם אונאה אינן בתורת אונאה דאפילו פחות מכדי אונאה חוזר Even if the אונאה amount was less than a שתות, the money must be returned to הקדש, and certainly בכדי אונאה חוזר While regarding הדיוט בכדי אונאה חוזר פחות מכדי אונאה אינו חוזר

7 The previous Mishnah mentioned the Halachah of העבדים והשטרות הקרקעות והקדשות אין להן תשלומי כפל ולא תשלומי ארבעה וחמשה

If any of these four items were stolen, the גנב pays only קרן, the principal, but he is not obligated to pay כפל, a double amount, nor does he pay ד' or ה' four or five times the value if he then slaughtered or sold it.

As the Gemara explains, regarding ככל the Pasuk first states על כל דבר פשע

A כלל, an inclusive word - then על שור על חמור על שה על שלמה

A פרט, an exclusive word - and then על כל אבדה אשר יאמר

A second כלל;
And we say כלל ופרט וכלל

אי אתה דן אלא כעין הפרט

The כלל expands the פרט and includes other פרטים that are similar to the פרט, but does not include פרטים that are different than the פרט. Therefore, מה הפרט דבר המיטלטל וגופו ממוון

איך כל דבר המיטלטל וגופו ממוון

The גול applies only to

1. Moveable objects;
2. Which also have inherent value;

יצאו קרקעות שאין מטלטלין

This excludes, land which is not moveable, and עבדים שהוקשו לקרקעות

Servants who are compared to land; and שטרות שאע"פ שמטלטלין אין גופן ממוון

Loan Documents because they have no inherent value; And the Pasuk concludes ישלם שנים לרעהו

The word רעהו excludes רעהו ולא הקדש

And אין להן תשלומי ארבעה וחמשה

Because תשלומי ד' וה' אמר רחמנא ולא תשלומי שלשה וארבעה

One can only be liable for a קנס that amounts to ד', but not for a קנס that would amount to only ג' since there is no כפל amount.

=====

7 *מאן*

העבדים והשטרות הקרקעות והקדשות אין להן תשלומי כפל ולא תשלומי ארבעה וחמשה

Regarding כל

על כל דבר פשע

על שור על חמור
על שה על שלמה

על כל אבדה אשר יאמר

ישלם שנים לרעהו

כלל ופרט וכלל
אי אתה דן אלא כעין הפרט

The Gemara applies only to...

1. Moveable objects;
2. Which also have inherent value

שטרות אע"פ שמטלטלין אין גופן ממוון Loan Documents because they have no inherent value;	עבדים שהוקשו לקרקעות Servants who are compared to land	יצאו קרקעות שאין מטלטלין This excludes, land which is not moveable
---	---	---

על כל דבר פשע
על שור על חמור
על שה על שלמה
על כל אבדה אשר יאמר
ישלם שנים לרעהו

ואלא בקדש

And
אין להן תשלומי ארבעה וחמשה

Because
תשלומי ד' וה' אמר רחמנא ולא תשלומי שלשה וארבעה

One can only be liable for a קנס that amounts to ד', but not for a קנס that would amount to ג' since there is no כפל amount.

8 The Gemara proceeds that the Mishnah's following Halachos are also derived from a כלל פרט וכלל.

1.

העבדים והשטרות הקרקעות והקדשות
שומר חנם אינו נשבע

If any of these four items were entrusted to a voluntary guardian and were then stolen, he is not required to make a שבועה, because the Pasuk first states

כי יתן איש אל רעהו

A כלל, then

כסף או כלים

A פרט, and then

לשמור

A second כלל

כלל כלל ופרט וכלל

אי אתה דן אלא כעין הפרט

2.

העבדים והשטרות הקרקעות והקדשות
ונושא שכר אינו משלם

If any of these four items were entrusted to a paid guardian and were then stolen, he is not required to compensate the owner, because the Pasuk first states

כי יתן איש אל רעהו

A כלל, then

חמור או שור או שה

A פרט, and then

וכל בהמה לשמור

A second כלל

כלל ופרט וכלל

אי אתה דן אלא כעין הפרט

And regarding הקדש both are exempt because

אמר קרא רעהו

רעהו ולא של הקדש

8

1

שומר חנם אינו נשבע

If any of these four items were entrusted to a voluntary guardian and were then stolen, he is not required to make a שבועה,

כי יתן איש אל רעהו
כסף או כלים
לשמור

אי אתה דן אלא כעין הפרט

2

העבדים והשטרות הקרקעות והקדשות ונושא שכר אינו משלם

If any of these four items were entrusted to a paid guardian and were stolen, he is not required to compensate the owner,

כי יתן איש אל רעהו
חמור או שור או שה
וכל בהמה לשמור

אי אתה דן אלא כעין הפרט

And regarding הקדש both are exempt because

אמר קרא רעהו
רעהו ולא של הקדש